

Külön értéke a könyvnek a 156 eredeti felvétel, mely kiválóan illusztrálja az iskola belső világát a vizsgált időintervallumban.

Nem tagadhatom el, hogy nagyon zavart a valószínűleg hanyag kötésből eredő kellemetlenség, mely azt eredményezte, hogy olvasás közben a lapok „hütlentül” elhagyták a könyvet. (Lehet, hogy csak az én tulajdonomban

levő példányra jellemző ez a bosszantó apróság?) Mindenesetre kötetem a tanulmányozás során elveszítette eredeti alakját.

Ennek ellenére jó szívvel ajánlhatom nemcsak szakemberek részére, hanem az iskolatörténet iránt érdeklődő tanulók, hallgatók, pedagógus kollegák számára is. Vásárlási igényt a szerzőnél lehet benyújtani.

(*Nagy Károly: A Putnoki Állami Polgári Fiú- és Leányiskola története 1916–1948. Putnok, 1991. 332 o.*)

HORVÁTH LÁSZLÓ

Új Magyar kamaszregény

Végre holló! – mondtam én is magamban. *Radnóti Miklós* híres-szép verse jutott eszembe, a *Veresmart* (nem túlzás napjainkra, az adott helyzetre alkalmazni?). Emlékezetes, úgy-e, a tragikusan idejekorán tapasztalt békeélményből építkező kép: az országot megelégteli a páncélosokat a hátán, s megkönnyebbül, felsóhajt, amikor egy madár – a háború utáni béke jelképe – lépeget át rajta. Innen a rövid, megilletődött mondat: végre holló.

Végre holló – gondoltam én is, amikor megláttam a könyvkatalógusban *Rónaszegi Miklós* új könyvét. Hosszú szünet, s a ponyvák tarkabarka vására után végre egy új magyar ifjúsági regény (pontosabban: kamaszregény) a könyvpiacon! Új termés a magyar gyermekirodalom új korszakában!? Most is pontosítsunk: mesére még hébe-hóba futotta a „zivatáros évek” alatt is: *Lázár Ervin* minden évben talált, ugyan egyre rövidebb *hosszúmeséinek* kiadót, *Csukás István* is kiadatta népszerű meseregényeinek sokadik kiadását, de a regényfaló serdülőknek sokáig kellett várniuk új magyar műre. Ünnepelhetünk is. Ha nem lenne nevétségesen jelentéktelen külsejű a kötetke, az egykori Olcsó Könyvtár, sőt, mi több, stílszerűen az

egykori Kispajtások Kiskönyvtára méreteire és kiállítására emlékeztető. Csak hát az egykori három forint helyett a mai 190 forintért. De nem baj! Fő, hogy megszületett. Dicséret illeti az Unió Kiadót. A *Botrány a suliban* iskolai történet, mint a címe is ígéri. A főhős negyedik osztályos tanuló (karaktere ugyan egy kissé idősebbre utal) különleges kórórát kap ajándékba. (Íme a modern elbeszélés „súlyommadara”, a modern világ attribútuma, egy többfunkciós kibernetikus kronométer lesz a bonyodalom elindítója.) Az óra – távolkeleti mesterének intelme ellenére – a tilalmas funkcióra utaló parancsot követi, csoda történik. Összecsérelődnek általa az iskolai szerepek, a rettegett tanár úr diák lesz, a mamlaszka gyerek a katedrára kerül, s a szerepcsere-hólabda megindul, az iskola minden személyét eléri.

Az expozíció remek! Az olvasó arra gondol, hogy e helyzetből szatirikus (vagy éppen keserű) iskolakritika, iskoladráma bontakozik ki. Botrány az iskolában, ahogy a cím ígéri. Ennek – nem is csak a „szerepcserés konfliktusnak” – vannak hagyományai a legutóbbi korszak gyermekirodalmában, írói alkatukhoz mérten szelíd vagy éles iskolakritikát gyakorolt *Gergely Már-*

ta, Nagy Katalin, Kántor Zsuzsa, Varga Katalin, Annus József, Janikovszky Éva, sőt Czákó Gábor is. S aztán, amikor az irodalom kifáradhatott, ezt a küldetést nagy harci kedvvel átvette a gyermekszínháték. *Gabnai Katalin, Szakall Judit, Vészi Magda, Kovácsné Rozika* és mások műfajteremtő iskolai életjátékaikkal (szociojátékaikkal, ahogyan előkelőbben nevezték).

Gondolta az olvasó: e hagyományok után új olvasmányunk – a 90-es éveknek semmivel sem kevésbé drámai iskolai világának regényes kritikáját tartalmazza. Nem ez történik. A

bonyodalom igazán tetőpontjára sem hág, a jellemek igazán még sem mutatkoznak, társadalomkép, emberábrázolás esélye elszalasztatik. Maradt az érdekes ötlet, mely talán pedig versenyre kelhetett volna a képregények, kalandfilmek való világtól távolító fordulataival.

Nos, úgy látszik, még nem a holló jön.

Jobb-e ma az egy veréb, mint holnap egy holló?

De mégis – hogy a madártani szólások képi világában maradnak: Csinál-e egy veréb nyarat?

(*Rónaszegi Miklós*: Botrány a suliban. Zepplin Könyvek. Unió Kiadó, diákkönyvműhely. Bp., 1993. 77 old.)

TRENCSENYI LÁSZLÓ

Stanka Szilvia, 10 éves